

DERDE BIJDRAGE
TOT DE KENNIS DER
ICHTHYOLOGISCHE FAUNA
VAN DE
BATOE-EILANDEN (1).

DOOR

DR. P. E L E E K A E R.

In mijne beide vroegere bijdragen tot de kennis der vischfauna van de Batoe-eilanden somde ik 91 vischsoorten op, welke mij van daar waren geworden door nu wijlen den majoor II. Schwenk en den heer J. J. Schellart. Eenige weken geleden ontving ik van daar eene nieuwe verzameling, bestaande uit 83 soorten, welke ik weder te danken had aan den majoor Schwenk, welke die soorten voor mij deed bijeenbrengen, kort voor dat hij op het eiland Nias den heldendood vond. Van die 83 soorten waren de meeste,

---

(1) Mijne beide vroegere bijdragen over dit onderwerp zijn opgenomen in het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië, t. w.

Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van de Batoe-eilanden. Dl. VIII (1855), p. 305—328.

Tweede Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van de Batoe-eilanden. Dl. IX (1855), p. 65—72.

niet minder dan 54, nog niet van de Batoe-eilanden bekend en alzoo kan de kennis der vischfauna van die eilanden-groep daardoor weder eene niet onbelangrijke schrede voorwaarts maken. De bedoelde 83 soorten zijn de volgende.

1 * <i>Cheilodipterus octovittatus</i> CV.	29 * <i>Caesio erythrogaster</i> K.v.H.
2 * <i>Apogon melas</i> Blkr.	30 * <i>Gerres kapas</i> Blkr.
3 * <i>Diploprion bifasciatum</i> K. v. II.	31 * <i>Chaetodon dorsalis</i> Rwdt.
4 <i>Serranus hexagonatus</i> VC.	32 " <i>vagabundus</i> Bl.
5 * " <i>microprion</i> Blkr.	33 " <i>vittatus</i> CV.
6 * " <i>myriaster</i> CV.	34 <i>Holacanthus mesolencos</i> CV.
7 * <i>Mesoprion bottonensis</i> Blkr.	35 * <i>Platax orbicularis</i> CV.
8 * " <i>quadriguttatus</i> Blkr.	36 " <i>teira</i> CV.
9 * " <i>Russellii</i> Blkr.	37 * <i>Pimelepterus lembus</i> CV.
10 <i>Therapon servus</i> CV.	38 * <i>Toxotes jaculator</i> CV.
11 * <i>Priacanthus Blochii</i> Blkr.	39 * <i>Amphacanthus corallinus</i> CV.
12 * <i>Holocentrum leo</i> CV.	40 " <i>guttatus</i> Bl.
13 * " <i>orientale</i> CV.	41 " <i>margaritiferus</i> CV.
14 <i>Myripristis adustus</i> Blkr.	42 * <i>Acanthurus leucosternon</i> Benn.
15 * " <i>murdjan</i> Rüpp.	43 " <i>scopas</i> CV.
16 * <i>Upeneus Russellii</i> CV.	44 " <i>strigosus</i> Benn.
17 * <i>Pterois kodipungi</i> Blkr.	45 <i>Naseus annulatus</i> Blkr.
18 " <i>volitans</i> CV.	46 * " <i>fronticornis</i> Comm.
19 " <i>zebra</i> CV.	47 * " <i>hexacanthus</i> Blkr.
20 <i>Scorpaena polyprion</i> Blkr.	48 * <i>Mugil coeruleo-maculatus</i> Lac.
22 <i>Scorpaenichthys polylepis</i> Blkr.	50 * <i>Salarias periophthalmus</i> CV.
22 * <i>Platycephalus isacanthus</i> CV.	51 " <i>quadripinnis</i> CV.
23 * <i>Diagramma crassispinum</i> Rüpp.	52 <i>Dinematichthys ilnocoeteoides</i> Blkr.
24 * " <i>Sebae</i> Blkr.	53 * <i>Fistularia immaculata</i> Comm.
25 * <i>Scolopsides lycogenis</i> CV.	54 * <i>Polyptericthys Valentini</i> Blkr.
26 * " <i>margaritifer</i> CV.	55 <i>Amphisile scutata</i> Cuv.
27 * <i>Pagrus heterodon</i> Blkr.	56 <i>Plesiops coeruleolineatus</i> Rüpp.
28 * <i>Caesio coerulaurens</i> Lac.	

57 Amphiprion ephippium Bl. Schn.	70 Saurus synodus CV.
58 *Pomacentrus trimaculatus CV.	71 *Rhombus pantherinus Rüpp.
59 Daseyllus aruanus CV.	72 *Moringua microchir Blkr.
60 Glyphisodon trifasciatus Blkr.	73 *Conger vulgaris Cuv.
61 Tautoga melapterus CV.	74 *Muraena batuensis Blkr.
62 *Julis (Julis dorsalis QG.	75 " colubrina Richds.
63 * " (Halichoeres) balteatus QG,	76 " isingteena Richds.
64 * " (") batuensis Blkr.	77 * " tessellata Richds.
65 * " (") elegans K.v.H.	78 *Arothron calamarioïdes Blkr.
66 * " (") polyopphthal- mus Blkr.	79 * " scaber Blkr.
67 *Cheilinus oxycephalus Blkr.	80 Diodon novemmaculatus Cuv.
68 *Scarus aeruginosus CV.	81 Balistes lineatus Bl.
69 * " sumbawensis Blkr.	82 *Monacanthus janthinosoma Blkr.
	83 Ostracion cubicus Bl.

De soorten, welke nog niet in de lijsten der fauna van de Batoe-groep waren ingeschreven, zijn de met een * gemerkte. Daarvan zijn tevens nieuw voor mijn kabinet *Acanthurus leucosternon* Benn., *Naseus fronticornis* Comm., *Julis* (*Halichoeres*) *batuensis* Blkr en *Muraena batuensis* Blkr; nieuw voor de fauna van Nederlandsch Indië, *Acanthurus leucosternon* Benn., *Julis* (*Halichoeres*) *batuensis* Blkr, *Conger vulgaris* Cuv. en *Muraena batuensis* Blkr, en nieuw voor de wetenschap *Julis* (*Halichoeres*) *batuensis* en *Muraena batuensis* Blkr.

De soorten, thans van de Batoe-groep bekend zijn de hieronder genoemde 145.

SPECIES PISCIIUM BATUENSES HUCUSQUE COGNITAE.

- 1 *Cheilodipterus octovittatus* CV = *Ch heptazona* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII, Perc. p.
- 2' " *quinquelineatus* CV., Nat. Tijdschr. N. Ind. III, p. 253.
- 3 *Apogon hypselonotus* Blkr, *ibid.* VIII, p. 309.
- 4 " *melas* Blkr, Act. Soc. Scient. Ind. Neêrl. I Vissch. Amb. p. 27.

- 5 *Apogon novemfasciatus* CV., Nat. T. Ned. Ind. III, p. 163.
- 6 *Diploprion bifasciatum* K. v. H., ibid. VI, p. 208.
- 7 *Grammistes orientalis* Bl. Schn., ibid. IV, p. 105.
- 8 *Serranus hexagonatus* CV., ibid. VI, p. 191.
- 9 " *microprion* Blkr, ibid. III, p. 552.
- 10 " *myriaster* CV., ibid. VI, p. 192.
- 11 " *urophthalmus* Blkr, ibid. VIII, p. 310.
- 12 *Mesoprion bottonensis* Blkr = *M. janthinurus* Blkr, ibid. II, p. 170, VI, p. 52.
- 13 " *quadriguttatus* Blkr, ibid. II, p. 233.
- 14 " *Russellii* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII, Perc., p. 41.
- 15 *Therapon servus* CV., ibid., p. 49.
- 16 *Priacanthus Blochii* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV, p. 456.
- 17 *Holocentrum diadema* CV., ibid. III, p. 259.
- 18 " *leo* CV., ibid. VII, p. 355.
- 19 " *leonoides* Blkr, Verh. B. Gen. XXII, Perc., p. 54.
- 20 " *orientale* CV., ibid. p. 53.
- 12 *Myripristis adustus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IV, p. 108.
- 22 " *murdjan* Rüpp., ibid. IV, p. 109.
- 23 *Upeneus Russellii* CV., Verh. Bat. Gen. XII, Perc., p. 61.
- 24 *Pterois kodipungi* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III, p. 450.
- 25 " *volitans* CV., Verh. Bat. Gen. XXII, Sclerop., p. 7.
- 26 " *zebra* CV., Nat. T. Ned. Ind. III, p. 265.
- 27 *Platycephalus isacanthus* CV., ibid. II, p. 481, III, p. 63.
- 28 *Scorpaena polyprion* Blkr, Verh. B. G. XXII, Sclerop. p. 7.
- 29 *Scorpaenichthys polylepis* Blkr = *Scorpaena polylepis* Blkr, Nat. T. N. Ind. II, p. 173.
- 30 *Synanceia brachio* CV., Verh. B. Gen. XXII, Sclerop. p. 9.
- 31 *Diagramma crassispinum* Rüpp., ibid. XXIII, Sciaen., p. 26.
- 32 " *Sebae* Blkr, ibid. p. 24.
- 33 *Scolopsides lycogenis* CV., ibid. p. 27.
- 34 " *margaritifera* CV., ibid. p. 30.
- 35 *Pagrus heterodon* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. VI, p. 54.
- 36 *Caesio coeruleus* Lac., Verh. B. Gen. XXIII, Maen., p. 8.
- 37 " *erythrogaster* K. v. H., ibid. p. 9.
- 38 *Gerres kapas* Blkr, N. T. Ned. Ind. II, p. 482.
- 39 *Chaetodon baronessa* CV., ibid. II, p. 239.
- 40 " *dorsalis* Rwdt, ibid. II, p. 240.
- 41 " *falcula* Bl., ibid. VIII, p. 311.

- 42 *Chaetodon trifascialis* QG., *ibid.* VIII, p. 313.
43 " *vagabundus* Bl., *Verh. Bat. Gen.* XXIII, *Chaet.*, p. 18.
44 " *vittatus* CV., *ibid.* p. 18.
45 *Zanclus cornutus* CV., *ibid.* p. 22.
46 *Taurichthys varius* CV., *ibid.* p. 25.
47 *Scatophagus argus* CV., *ibid.* p. 24.
48 *Holacanthus mesoleucos* CV., *ibid.* p. 26.
49 *Platax orbicularis* CV., *Nat. T. Ned. Ind.* VII, p. 81.
50 " *teira* CV., *Verh. Bat. Gen.* XXIII, *Chaet.*, p. 28.
51 " *vespertilio* Cuv. = *Platax Blochii* CV., *ibid.* p. 27.
52 *Pimelepterus lembus* CV., *Nat. T. N. Ind.* IV, p. 469.
53 *Pempheris Schwenkii* Blkr, *ibid.* VIII, p. 314.
54 *Toxotes jaculator* CV., *Verh. Bat. Gen.* XXIII, p. 31.
55 *Amphacanthus corallinus* CV., *ibid.* XXIII, *Teuth.*, p. 11.
56 " *dorsalis* CV., *ibid.* p. 9.
57 " *guttatus* Bl. Schn., *ibid.* p. 10.
58 " *margaritiferus* CV.
59 *Acanthurus leucosternon* Benn., *Nat. T. Ned. Ind.* XII, p. 237.
60 " *melanurus* CV., *ibid.* III, p. 171.
61 " *scopas* CV., *ibid.* II, p. 348.
62 " *strigosus* Benn., *ibid.* IV, p. 264, VI, p. 102.
63 " *velifer* Bl. (nec CV, nec Rüpp, nec Blkr olim), *ibid.*
VIII, p. 315.
64 *Naseus annulatus* Blkr, *ibid.* IX, p. 304.
65 " *fronticornis* Comm, *ibid.* XII, p. 238.
66 " *hexacanthus* Blkr = *Prionon hexacanthus* Blkr, *ibid.*
VIII, p. 421.
67 " *litratus* CV., *ibid.* III, p. 763.
68 *Mugil coeruleomaculatus* Lac., *ibid.* II, p. 484.
69 *Salarias celebicus* Blkr, *ibid.* VII, p. 250.
70 " *periophthalmus* CV., *ibid.* IV, p. 267.
71 " *phaiosoma* Blkr, *ibid.* VIII, p. 317.
72 " *quadripinnis* CV., *Verh. B. Gen.* XXII, *Blenn. Gob.*,
p. 19.
73 *Dinematichthys iluoceteoides* Blkr, *Nat. T. N. Ind.* VIII, p. 319.
74 *Gobius phalaena* CV., *ibid.* II p. 244.
75 *Gobiodon quinquestrigatus* Blkr = *Gobius quinquestrigatus*,
CV., *ibid.* V, p. 82.

- 76 *Echeneis neucrates* L., Verh. B. G. XXIV, Chir. etc., p. 22.
77 " *remoroides* Blkr, Nat. T. N. Ind. IX, p. 70.
78 *Fistularia immaculata* Comm., ibid. III, p. 281.
79 *Polyptericthys Valentini* Blkr, ibid. IV, p. 608.
80 *Amphisile scutata* Cuv., ibid. II, p. 245.
81 *Plesiops coeruleolineatus* Rüpp. = *Pl. melas* Blkr, ibid. IV,
p. 116.
82 " *oxycephalus* Blkr, ibid. VII, p. 320.
83 *Pseudochromis fuscus* Müll. Trosch., ibid. III, p. 708, IX, p. 69.
84 *Amphiprion ephippium* Bl, Selrn., ibid. VIII, p. 321.
85 " *percula* CV., ibid. III, p. 287.
86 *Premnas biaculeatus* Blkr, ibid. VI, p. 105.
87 *Pomacentrus albifasciatus* Müll. Schl. = *P. leucopleura* Blkr,
ibid. VII, p. 85.
88 " *bankanensis* Blkr (sub nom. *Pom. taeniops* CV.?),
ibid. III, p. 729.
89 " *moluccensis* Blkr, ibid. IV, p. 118.
90 " *trimaculatus* CV., ibid. IV, p. 481.
91 *Dascyllus aruanus* CV., ibid. II, p. 247, VI, p. 108.
92 *Glyphisodon antjerius* K. v. II. = *Gl. biocellatus* CV., ibid.
VIII, p. 454.
93 " *coelestinus* CV., Verh. B. G. XXI, Labr. eten., p. 15.
94 " *trifasciatus* Blkr, ibid. p. 19.
95 *Tautoga melapterus* CV., ibid. XXII, Gladsch. Labr., p. 16.
96 *Julis (Julis) dorsalis* QG., Nat. T. N. Ind. III p. 564.
97 " (") *utostigma* Blkr, ibid. IV, p. 287.
98 " (*Halichoeres*) *annularis* K. v. H., ibid. V, p. 513.
99 " (") *balteatus* QG., ibid. II, p. 253.
100 " (") *batuensis* Blkr, ibid. XII p. 240.
101 " (") *elegans* K. v. H., ibid. III, p. 289.
102 " (") *Harloffii* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII,
Gladsch. Labr., p. 22.
103 " (") *hortulanus* CV., Nat. T. Ned. Ind. IV,
p. 486.
104 " (") *miniatus* K. v. H. Act. Soc. Scient. Ind.
Neêrl. I, Vissch. Amb. p. 60.
105 " (") *notopsis* K. v. H., Nat. T. N. I. IV, p. 290.

- 106 *Julis* (*Halichoeres*) *phaiopus* Blkr, *ibid.* IV, p. 291.
107 " (") *polyophthalmus* Blkr, *ibid.* III, p. 731.
108 " (") *phaiotaenia* Blkr, *ibid.* VIII, p. 322.
109 " (") *Vrolikii* Blkr, *ibid.* VIII, p. 323.
110 *Cheilinus* *decacanthus* Blkr, *ibid.* II, p. 256.
111 " *oxycephalus* Blkr, *ibid.* V, p. 349.
112 *Scarus* *aeruginosus* CV., *Verh.* B. G. XXII, *Gladseh. Labr.*,
p. 58.
113 " *sumbawensis* Blkr, *Nat. T. Ned. Ind.* XI, p. 104.
114 *Plotosus* *anguillaris* Cuv. = *Pl. lineatus* CV., *Verh.* B. Gen.
XXI, *Sil. bat.*, p. 57.
115 ?*Cobitis* *fasciata* CV., *Nat. T. Ned. Ind.* VII, p. 96.
116 *Hemiramphus* *dispar* CV., *ibid.* VI, p. 498.
117 " *Dussumierii* CV., *Verh.* B. Gen. XXIV, *Snoek.*, p. 18.
118 *Saurus* *synodus* CV., *ibid.* XXIV, *Chir. etc.* p. 28. *Nat. T.*
Ned. Ind. II, p. 257.
119 *Rhombus* *pantherinus* Rüpp. = *Rh. sumatranus* Blkr, *Verh.*
B. G. XXIV, *Pleur.*, p. 14. *Nat. T. N. Ind.* I, p.
409, VIII, p. 177.
120 *Plagusia* *marmorata* Blkr. *ibid.* p. 20. *ibid.* I, p. 411.
121 *Moringua* *macrochir* Blkr, *Nat. T. N. Ind.* IX, p. 71.
122 " *microchir* Blkr, *ibid.* IV, p. 124. *Verh.* B. Gen. XXV,
Mur. p. 66.
123 *Conger* *vulgaris* Cuv., *Verh.* Bat. Gen. XXV, *Nal. ichth. Jap*
p. 53.
124 *Leiuranus* *Lacepedii* Blkr, XXV, *Mur.*, p. 36.
125 *Muraenichthys* *gymnopterus* Blkr., *ib.* p. 52. 71.
126 *Muraena* *batuensis* Blkr, *Nat. T. N. Ind.* XII, p. 241.
127 " *cancellata* Richds., *ibid.* VIII, p. 326.
128 " *colubrina* Richds., *ibid.* VI, p. 335.
129 " *griseo-badia* Richds., *ibid.* VIII, p. 325.
130 " *isingteena* Richds., *ibid.* IX, p. 277.
131 " *tessellata* Richds., *ibid.* V, p. 530.
132 *Gastrophysus* *lunaris* J. Müll. = *Tetraodon lunaris* Cuv., *Verh.*
Bat. Gen. XXIV, *Blootk.*, p. 12.
133 *Arothron* *calamaroides* Blkr = *Tetraodon calamaroides* Blkr,
ib. p. 16. *Nat. T. N. Ind.* I, p. 96.
134 " *scaber* Blkr = *Tetraodon Kunhardtii* Blkr, *ib.* p. 17.
22, 23. *ibid.* I, p. 97, III, p. 79.

- 135 *Arothron trichoderma* Blkr. = *Tetr. trichoderma* Blkr, Nat.
T. N. Ind. V, p. 532.
- 136 *Diodon novemmaculatus* Cuv., *ibid.* III, p. 567.
- 137 " *punctatus* Cuv., *Verh. Bat. Gen.* XXIV, *Blootk.*, p. 19.
- 138 *Balites lineatus* Bl., *ibid.* XXIV *Balist.*, p. 14. *Nat. T. N.*
Ind. II, p. 260.
- 139 *Monacanthus chrysospilos* Blkr, *Nat. T. N. Ind.* IV, p. 126.
- 140 " *janthinosoma* Blkr, *ibid.* VI, p. 503.
- 141 " *melanocephalus* Blkr, *ibid.* V, p. 95.
- 142 *Ostracion cornutus* L., *Verh. B. G.* XXIV, *Ostrac.*, p. 32,
- 143 " *cubicus* Bl., *ibid.* p. 35.
- 144 *Syngnathus brachysoma* Blkr, *Nat. T. N. Ind.* VIII, p. 327.
- 145 " *haematopterus* Blkr, *ib.* II. p. 259. *Verh. Bat. Gen.*
XXV, *Trosk.*, p. 10.
-

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

TEUTHIDES.

Acanthurus leucosternon Benn. Proceed. Committ. Scienc.
Zoöl. Societ. Lond. II 1832 p. 183.

Acanth. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; obtuso $5\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis, multo altiore quam longo; oculis diametro $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diametro 1 circiter distantibus; linea interoculari convexa; linea rostro-frontali superne convexa, inferne concaviuscula; sulco praecoculari trigono brevi bene conspicuo; rostro obtuso oculi diametro duplo circiter altiore; dentibus maxilla 12 ad 14 cuneiformibus apice 5- ad 7-dentatis; regione suboculari alepidota; praeoperculo valde obtusangulo angulo rotundato; operculo et osse scapulari parum striatis; squamis parvis, lateribus ctenoides 130 vel 140 circiter in serie longitudinali; linea laterali elevata, curvata, ramosa, cauda supra spinam caudalem decurrente; spina caudali oculo brevior; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis; dorsali parte spinosa parte radiosa vix humiliore, spina postica spinis ceteris longiore corpore triplo circiter humiliore; anali dorsali paulo humiliore; pectoralibus acute rotundatis 4 fere, ventralibus acutis $5\frac{2}{3}$ circiter, caudali extensa integra angulis acuta 4 et paulo in longitudine corporis; colore capite et osse scapulari nigro, corpore roseo-violaceo, regione supra- et postscapulari violascente-margaritaceo, regione thoracico-gulari et postlabiali albo, cauda postice violascente-roseo; pinna dorsali aurantiaco-rosea vitta intramarginali violaceo-fusca; pectoralibus basi flavis, radiis, aurantiacis, membrana coerulescente-hyalinis; ventralibus et anali violascenteroseis basi et margine libero vitta longitudinali roseo-albida; caudali aurantiaco-rosea basi vitta transversa, marginibus superiore et inferiore vitta longitudinali, pinnaque postice vitta intramarginali late transversa violascente-nigris.

B. 5. D. 9/30 vel 9/31. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/27 vel 3/28. C. 1/14/1. et lat. brev.

Synon. *Acanthure de Délise* CV. Poiss. X. p. 141.

Acanthurus Delisiani (us) CV, ibid. Guér. Iconogr. Règn. anim. Poiss. tab. 35 fig. 2.

Habit. Ins. Batu, in mari,

Longitudo speciminis unici 117”.

Aanm. Bennett maakte zijne beschrijving dezer soort reeds in 1832 bekend, terwijl het 10e deel der groote Histoire naturelle des Poissons, waarin de soort onder een' nieuwen naam werd beschreven, eerst in 1835 is uitgegeven, waarom ik gemeend heb den door Bennett gegebenen naam, welke bovendien zeer juist een kenmerk der soort uitdrukt, te moeten behouden. De aangehaalde afbeelding laat de soort zeer goed herkennen, doch in eenige bijzonderheden te wenschen over. Griffith heeft, in de engelsche uitgave van Cuvier's Règne animal, eene slechte kopie dier afbeelding gegeven.

De soort was tot nog toe slechts bekend van Mauritius en Ceylon.

Naseus fronticornis Comm., CV. Poiss. X p. 191. T. Schl. Faun. Jap. Poiss. p. 129 tab. 69. Richds. Rep. Ichth. Chin. Jap. in Rep. 15th Meet. Br. Assoc. p. 244.

Nas. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus longitudine absque processibus caudalibus, latitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite cornuto, absque cornu 5 circiter in longitudine corporis absque processibus caudalibus, non vel vix altiore quam longo; oculis diametro 4 et paulo in longitudine capitis absque cornu, medio in capitis dimidio posteriore sitis, multo minus diametro 1 a linea frontali, diametris 3 circiter ab angulo rostri inferiore remotis; cornu capitis conico longe ante os prominente, ab ejus apice usque ad oculum capitis longitudinem subaequante, plus triplo longiore quam basi lato; regione prae-

oculari sulco trigono-ovali profundo; rostro ejus apicem inter et cornu declivi recta, oculo multo plus duplo longiore vel altiore; dentibus utraque maxilla acutis, dimidio apicali subserratis, aequalibus, maxilla superiore p. m. 40, maxilla inferiore p. m. 30; operculo humeroque squamosis; praeoperculo valde obtusangulo; squamis corpore minimis conspicuis scabris; cauda utroque latere laminiis 2 rotundis osseis spiniferis armata, spinis latis compressis striatis trigonis vel rotundiusculis; pinna dorsali spinis (abnormibus), parte radiosa obtusa rotundata corpore plus quadruplo humiliore: pinnis pectoralibus obtusiuscule rotundatis ventralibus acutis longioribus capite multo brevioribus; anali dorsali humiliore; caudali postice integra radiis marginalibus valde productis; colore corpore superne violascente-olivaceo, inferne flavescente-roseo; pinnis radiis aurantiacis? membrana roseo-hyalinis?, dorsali et anali vittis longitudinalibus coeruleis.

B. 4. D. 5/29 vel 5/30. P. 2/15. V. 1/3. A. 2/27 vel 2/28. C. 1/14/1 et lat. brev,

Synon. *Monoceros piscis* Clus. Exot. Willughb. Hist. pisc. p. 150, tab. O, 4.

Pira aca Brasiliensibus Willughb. ibid. p. 150.

Monoceros minor Willughb. ibid. p. 216,

Little sea unicorn Grew, Mus.

Monoceros Raii Bl. Schn. Syst. posth. p. 181.

» *biaculeatus* Bl. Schn. ibid. p. 80 tab. 42.

Harpurus monoceros Forster, Descr. anim., ed. Lichtenst. p. 219.

Chaetodon unicornis Forsk, Descr. animal p. 63 tab. 23.

Hasselq. Iter Palest. p. 332-. Gmel. Linn, Syst. Nat. ed. 13^a I p. 1268.

Chetodon unicorn Bonnat. Planch. Encyclop. méthod.

Nason licornet Lac. Poiss. III p. 105. 106 tab. 7 fig. 2.

Naso fronticornis Lac. ibid. III p. 105, 106.

Naseus longicornis CV. Guér. Iconogr. Règn. anim. tab. 35 No. 31, E. Griff. Cuv. Anim. Kingd, Pisc. tab. 33 fig. 3.

Nason fronticorne Val. Cuv. Règn. anim. éd. luxe Poiss. tab. fig. 2.

Eooma Otait.

Abu garn Arab.

Ecarvah Incol. Ins. Sandvic.

Een-raw Incol. Wageu.

Mossa Incol. Insul. Carolin.

Kulit passir Malaiens.

Habit. Ins. Batu, in mari.

Longitudo speciminis unici 620''.

Aanm. Mijn voorwerp behoort tot een reeds zeer gevorderden leeftijd des diers, is misvormd aan het voorste gedeelte van den rug en bevindt zich in een' weinig voldoende toestand van bewaring. De hoorn is er veel meer ontwikkeld dan op de mij bekende afbeeldingen der soort is uitgedrukt, wat aan den meer gevorderden leeftijdstoestand is toe te schrijven. De soort is naar hare verschillende leeftijdstoestanden uitvoerig beschreven in de groote Histoire naturelle des Poissons.

LABROIDEI CYCLOIDEI.

Julis (Halichoeres) batuensis Blkr.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acuto 5 fere in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 et paulo in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; labiis carnosus; maxillis dentibus conicis medioeribus antice caninis 2 prominentibus; dente angulari medioeri prominente; linea laterali singulis squamis tubulo dichotomo vel simplice notata; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi alepidotis, postice angulatis; dorsali spinis omnibus osseis postrorsum sensim accrescentibus, postica dorsali radiosa paulo humiliore corpore plus duplo humiliore; pectoralibus acutis $6\frac{2}{5}$ circiter, caudali truncata $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; ventralibus acutis pectoralibus brevioribus; (coloribus corpore pinnisque incertis, pinnis

verosimiliter roseis); pinna dorsali basi antice macula, pectoralibus basi vitta transversa violaceo-coeruleis; dorso violascente transversim late subfasciato; vittis rostro-oculari et postoculo-gulari obliqua (rubro-violaceis?).

B. 6. D. 9/11 vel 9/12. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12.

C. 1/12/1 et lat, brev.

Habit. Insul. Batu, in mari.

Longitudo speciminis unici 150".

Aanm. Mijn voorwerp bevindt zich in een te weinig goeden toestand van bewaring, dan dat ik de kleuren met juistheid zou kunnen opgeven. Ik geef alzoo bovenstaande beschrijving meer als eene aanduiding, ten einde de aandacht van andere onderzoekers op deze soort te vestigen. In habitus, vinbouw en beschubbing is zij na verwant aan *Halichoeres multicolor* Rüpp. van de Roode zee, van welke zij echter stellig verschilt door veel grootere staartvin, korteren eersten rugdoorn, dwarsch violet borstvinbandje, enz.

MURAENOIDEI.

Muraena batuensis Blkr.

Muraen. corpore elongato compresso, altitudine 18 ad 19 in ejus longitudine; capite acuto $8\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis, paulo plus duplo longiore quam alto; oculis diametro 9 circiter in longitudine capitis; naribus anterioribus tubulatis, posterioribus non tubulatis; linea rostro-frontali ubique convexa; rostro convexo acutiuseculo, oculo minus duplo longiore, non antè maxillam inferiorem prominente; rictu post oculum producto, $2\frac{1}{2}$ fere in longitudine capitis; dentibus palatinis nasalibusque acutis uniseriatis; dentibus palatinis compressis utroque latere p. m. 11; dentibus nasalibus conicis vel conico-subulatis, periphericis 14 p. m. longis et brevissimis alternantibus, mediis 2 mobilibus; dentibus vomerinis biseriatis conicis obtusis brevissimis p. m. 20, posticis tan-

tum uniseriatis; dentibus inframaxillaribus anticis subbiseriatis conicis, utroque latere p. m. 6, serie interna elongatis, serie externa brevibus; dentibus inframaxillaribus lateralibus compressis acutis utroque latere 15 ad 18; apertura branchiali oculo vix majore paulo infra mediam corporis altitudinem sita; linea laterali inconspicua; pinna dorsali vertice longe ante aperturam branchialem incipiente, corpore plus duplo humiliore; anali postice in corporis dimidio anteriore incipiente, dorsali duplo circiter humiliore; corpore pinnisque pulchre aurantiacis, dense sed irregulariter fusco maculatis et subreticulato-nebulatis; capite dimidio anteriore violascente-fusco.

D. 310 p. m. A. 194 p. m. C. 10 p. m.

Habit. Insul. Batu, in mari.

Longitudo speciminis unici 490".

Aanm. De hier beschrevene *Muraena* is na verwant aan *Muraena lita* Richds., wat de rangschikking van het tandenstelsel betreft, doch de gehemelte- en zijdelijke onderkaaktanden zijn er veel platter en breeder en snijdende aan de zijden, terwijl er ook de neustanden en voorste onderkaaktanden betrekkelijk langer en scherper zijn. Overigens verschilt zij nog door verder voor de kieuwopening beginnende rugvin, boller profiel van snuit en voorhoofd, verschillen in de kleurteekening, minder talrijke rug- en aarsvinstralen, enz. In kleurteekening heeft zij wel iets van *Muraena prosopion* Blkr, doch deze heeft een geheel ander tandenstelsel en de vlekken des ligchaams ook meer afgegerond en op zich zelve staande.

Scripsi Batavia Calendis Junii MDCCCLVI.
